

KARIN PÁTROVÁ, Panenské Břežany – jedno z hospodářských center kláštera sv. Jiří na Pražském hradě

Panenské Břežany ležící severně od Prahy patřily nejpozději od počátku 13. století k majetku kláštera benediktinek u sv. Jiří na Pražském hradě až do zrušení kláštera na konci 18. století. Vedle hmotného zajištění řeholnic tvořily ve 14. století součást prebendy několika členů kanovnického sboru ustaveného u svatojiřského kláštera. Břežany však spolu s dalším klášterním zbožím v okolí nikdy netvořily souvislou državu. Rozptýlení zdejšího klášterního majetku a převedení některých částí do rukou kanovníků tak benediktinkám znemožňovalo budovat klášterní velkostatek, a proto se uchylovaly k pronájmu svého zboží. Během husitství přecházejí Břežany spolu s dalšími klášterními statky do světských rukou, a teprve restituce klášterního majetku v 16. století umožnila svatojiřským benediktinkám větší ekonomickou aktivitu a budování statků jako hospodářských a správních středisek. Panenské Břežany se staly centrem stejnojmenného statku budovaného na klášterním zboží mezi Prahou a Mělníkem, který zahrnoval vedle Břežan několik vsí v okolí (stabilně Předboj, Dolínek, Čenkov, Bořanovice, Sedlec, Kozárovice, Zálezlice). Na základě údajů svatojiřského urbáře z roku 1631 lze sledovat platební povinnosti klášterních poddaných vůči vrchnosti, které sestávaly z peněžní i naturální dávky, přímo v Břežanech jsou doloženy i robotní povinnosti. Gruntovní knihy z 18. století zase ukazují na různorodé hospodářské poměry na selských gruntech včetně zadlužení a případného propadnutí hospodářství a dokládají také hospodářské podniky, ke kterým patřily kovárna, hospoda a masný krám. Centrální postavení Panenských Břežan se projevilo rovněž výstavbou kaple sv. Anny podle návrhu významného barokního architekta J. B. Santiniho-Aichela, a vybudováním barokního zámku.

Karin Pátrová, Panenské Břežany – one of the economic centres of St. George's Convent at the Prague Castle

Panenské Břežany is located to the north of Prague and was among the holdings of St George's Convent for Benedictine nuns from the early 13th century at the latest until the abolition of the convent in the late 18th century. Apart from serving as a material resource for the nuns, Břežany were part of the prebends of several members of the group of canons formed at St George's Convent in the 14th century. Břežany, however, together with other property of the convent in the vicinity, never formed a continuous demesne. The scattering of the convent's property and transfer of some parts of it to the canons prevented the Benedictine nuns from forming a large farm estate, which is why they resorted to leasing their property. During the Hussite era, Břežany as well as other property of the convent were transferred to secular owners. It was the restitution of convent's property in the 16th century that enabled the Benedictine nuns of St George's Convent to become more economically active and to form estates as economic and administrative centres. Panenské Břežany became the centre of the Panenské Břežany Estate which was formed out of the property of the convent located between Prague and Mělník and which comprised also several villages in the vicinity (permanently Předboj, Dolínek, Čenkov, Bořanovice, Sedlec, Kozárovice, Zálezlice). St George's Urbarium, dated 1631, shows the duties that convent's villeins had to pay to the estate's nobility, which consisted of monetary and non-monetary contributions, and also obligations to corvée labour recorded in Panenské Břežany itself. The registers of

the farmstead owners and their families dated in the 18th century, on the other hand, depict different economic positions of various rich peasants' homesteads, including their debts or possibly forfeiture of estates, and also various businesses such as a smith's shop, pub or butcher's shop. Furthermore, the central position of Panenské Břežany was also reflected by the construction of a Baroque castle and the construction of St. Anne's Chapel based on a project by a famous Baroque architect J. B. Santini-Aichel.

PETR ŠMÍD, Sexuální delikty před městským hrdelním soudem v Brandýse nad Labem na přelomu 17. a 18. století

Zločiny proti mravnosti tvořily jednu z nejpočetnějších složek kriminality v pobělohorských Čechách. Struktura sexuálních deliktů, které na přelomu 17. a 18. století řešil městský hrdelní soud v Brandýse nad Labem, je víceméně shodná se skladbou trestných činů proti mravnosti ostatních hrdelních soudů v Čechách. Převažuje smilstvo, které je trestáno mírně. Hojně zastoupena je též infanticida (vražda novorozeněte), která spolu s bigamií patřila k přísně posuzovaným deliktům. Sexuální život poddaných není ve sledovaném období plně disciplinován dle právních norem. Jádrem studie je snaha přiblížit obranné strategie, které obžalovaní využívali k zakrytí úmyslného porušení zákona, spoluúčast příbuzných a přátel, či naopak izolaci a odtržení obviněného od městské (resp. venkovské) pospolitosti. Do 50. let 18. století nelze v praxi hrdelního soudu v Brandýse nad Labem sledovat u těžkých zločinů (infanticida a bigamie) mírnější postup ve smyslu aplikace alternativních trestů. Významným projevem milosti je však např. stětí matky, která spáchala infanticidium, před zahrabáním těla. Dříve bylo obvyklé zahrabat delikventku zaživa.

Petr Šmíd, Sexual delicts in front of the Municipal Court prosecuting capital cases in Brandýs nad Labem at the turn of 18th century

The crimes against morality made up one of the most numerous criminal files in Bohemia after the Battle of White Mountain. The structure of sexual delicts which were heard by the municipal capital case court in Brandýs nad Labem at the turn of the 18th century, is more or less similar to the structure of crimes against morality addressed by other courts hearing capital cases in Bohemia. Fornication is a dominating crime and is punished by mild sentences. Infanticide (infant homicide) is also very frequent and along with bigamy was a severely punished crime. The sexual life of the villeins is not fully regulated in the given period. The focus of the study is the aim to depict defence strategies that the defendants used to disguise intentional breach of law, complicity of relatives and friends, or, on the other hand, isolation and separation of the accused from the municipal (or provincial) community. When prosecuting cases concerning severe crimes (infanticide and bigamy) before the 1850s, the capital case court in Brandýs nad Labem did not take a moderate approach, i.e. did not award alternative sentences. Nevertheless, decapitation of a mother who had committed infanticide instead of burying her, for instance, was a major demonstration of mercy. Earlier, it had been common to bury the offender alive.

VERONIKA KUCROVÁ, Přírodní prostor Libře a okolí v raném novověku (lokální mikrosonda)

Studie se zabývá možnostmi zkoumání proměn přírodního prostoru a jeho využití v konkrétní lokalitě obce Libeň. Pomocí písemného a kartografického archivního materiálu bylo zjišťováno, jakým vývojem prošel extravilán od konce 16. do počátku 19. století. Po stručném

představení dějin vsi se článek zaměřuje na sledování vytváření obecních hranic, roli vodních ploch, majetkovou příslušnost pozemků a celkovou využitelnost přírodního okolí obce.

Veronika Kucrová, The landscape at Libeř and environs in Early Modern Period (local micro-survey)

The paper discusses the possibilities to study the changes in landscape and its use in a specific area, namely the village of Libeř. The paper studied, using written and cartographic archive material, the development of the extra-urban spaces in the period from the late 16th century till the early 19th century. After briefly presenting the history of the village, the article focuses on the formation of the village borders, the role of water areas, the land ownership and the overall usability of the countryside around the village.

ALENA CÍSAŘOVÁ SMÍTKOVÁ, Zbraslavsko v matričních zápisech z let 1651–1800. Demografická sonda se zřetelem k obci Lahovice

Demografická sonda se zaměřila na Zbraslavsko v období let 1650–1800. Lahovice, jako typ běžné obce, byly zvoleny modelovou vsí, na níž jsou výsledky prezentovány. První zbraslavské matriční údaje pocházejí z fary sv. Jakuba Většího a jsou z křestní matriky z roku 1652. Matrika se dochovala pouze v opisu. V roce 1680 následuje první zápis v matrice oddaných a nakonec roku 1697 začíná evidence osob zemřelých. Právě matriční zápisy jsou stěžejním pramenem pro demografický výzkum.

Sledované období začíná krátce po skončení třicetileté války, která se na Zbraslavsku – stejně jako jinde – krutě podepsala. Je nutno si uvědomit, že lidé v podstatě začínali znovu budovat své domovy a obnovovat pole. Procházíme zde také údobím s mnoha výkyvy zapříčiněnými počasím. V celém období se nacházejí tři velmi důležité momenty, které ovlivnily natalitu a mortalitu v této oblasti. Je to poslední morová vlna v Čechách, která zasáhla Prahu a její okolí v letech 1713–1714, dále dvě veliké vlny hladomoru v rozmezí let 1717–1719 a 1771–1772 a nakonec ještě v letech 1739–1740 nejchladnější zima celého 18. století, kdy teploty klesaly pod – 40°C. Největší úmrtnost byla u věkové skupiny 0–4 roky, což bylo zapříčiněno kromě výše jmenovaných pohrom také nižší úrovní lékařských znalostí a horší hygienou.

Závěrem je třeba říci, že demografický vývoj Zbraslavského mikroregionu nevybočuje z celkové situace v českých zemích v průběhu 17.–19. století.

Alena Císařová Smítková, The Zbraslav region as depicted in the records of the birth, marriage and death registers in 1651–1800. A demographic survey with a special focus on the village of Lahovice

The demographic survey focuses on the Zbraslav region in 1650–1800. The findings were presented using the village of Lahovice, which was selected to serve as the model village for the survey. The first Zbraslav vital statistics come from the baptismal register of the parish of St. James the Great and are dated 1652. The register preserved is a copy. The next record, this time from a marriage register, comes from 1680. Finally, 1697 saw the first death register. It is the registry records that are the key source for the demographic survey.

The period in question begins shortly after the end of the Thirty Years' War, which took a heavy toll in the Zbraslav region as well as elsewhere. Note that at that time people had to, in fact, build their homes and re-cultivate their fields all over again. We are also going through a period of a number of weather-related fluctuations. There are three crucial

moments in this period that affected the natality and the mortality rates in the region. Firstly, it is the last plague wave in Bohemia, which hit Prague and its vicinity in 1713–1714. Secondly, there were two large famine waves in the 1717–1719 and 1771–1772 periods. Thirdly, the winter of 1739–1740 was the coldest in the entire 18th century with temperatures falling below minus 40 degrees Centigrade. The highest mortality rate was recorded in the 0–4 age group, the cause being not only the above mentioned disasters but also poorer medical knowledge and skills and poorer level of hygiene.

To conclude, it is worth mentioning that the demographic development of the Zbraslav Micro-region does not deviate from the overall development of the Czech lands in the 17th – 19th centuries.

LENKA KOVAŘÍKOVÁ, Regulace vodních toků na brandýském panství ve vzájemné korespondenci Leopolda II. a Alessandra Manettiho

Příspěvek Regulace vodních toků na brandýském panství ve vzájemné korespondenci Leopolda II. a Alexandra Manettiho je věnován činnosti Leopolda II. Habsbursko-Lotrinského, velkovévody Toskánského, pro rozvoj jeho českých panství v době jeho nuceného exilu z rodného Toskánska, a to na základě, jak naznačuje již název příspěvku, korespondence s jeho hlavním toskánským inženýrem Alexandrem Manettim.

Příspěvek na základě tohoto historického pramene dokazuje nejen, že Leopold II. byl velmi schopným a obětavým vladařem pečujícím o celkový rozvoj své země, ale že problematice bonifikací a regulací vodních toků, které se intenzivně věnoval během své vlády v Toskánsku, rozuměl. Okamžitě poznal rozdílný charakter řek v české kotlině od toho v Toskánsku a jal se rozdíly studovat. Bylo mu jasné, jak dokazuje i korespondence s Manettim, že pro skutečné a efektivní řešení, v tomto případě omezení ničivosti záplav, vysušení slepých ramen atp., je možné jen v případě, že skutečně porozumí charakteristice režimu průtoku a tomu, co má na jeho charakter vliv.

Manetti jako přední odborník na tuto problematiku, který obdobné problémy řešil nejen v Toskánsku a sousedních italských státech, ale i ve Francii a Holandsku, s Leopoldem II. o těchto problémech diskutuje, radí mu a společně hledají nejvhodnější řešení.

Leopold II. Manettiho rovněž informoval o již uskutečněných či prováděných pracích, a to nejen těch regulujících vodní toky, ale i mnoha dalších.

Příspěvek zároveň otevírá cestu k dalšímu bádání týkajícího se, zda navrhovaná opatření byla uskutečněna ještě Leopoldem II., nebo až později, ověření dalších popisovaných skutečností atd. Záměrem příspěvku bylo zároveň ukázat, že i na základě plánu, náčrtku a korespondence je možné začít se skutečně zabývat tak závažnými otázkami, jakou je regulace Labe.

Lenka Kovaříková, Regulation of streams at the demesne of Brandýs nad Labem as depicted in the mutual correspondence between Leopold II and Alessandro Manetti

The paper Regulation of streams at the demesne of Brandýs nad Labem as depicted in the mutual correspondence between Leopold II and Alessandro Manetti is dedicated to activities of Leopold II of Habsburg-Lorraine, the Grand Duke of Tuscany, concerning the development of his Czech demesnes when he was exiled from his homeland Tuscany, as they were described in letters he and his chief Tuscan engineer Alessandro Manetti exchanged.

Based on this historic source, the paper shows that not only was Leopold II a very skilful and dedicated ruler caring for the overall rise of his country but that he also understood the issues concerning the improvement and regulation of streams, which he intensely dealt

with during his Tuscan rule. He was quick to understand the different character of the rivers in the Czech lands (the so-called Czech Basin) as opposed to that of Tuscan rivers and started to look into the matter more closely. It was clear to him, as his letters to Manetti show, that a truly efficient solution, i.e. limiting the destructive flooding, drying out oxbow lakes etc., was feasible only after clearly understanding the characteristics of the flow regime and what is affecting it.

Manetti, as the main expert on the matter and as someone who was addressing similar issues not only in Tuscany and neighbouring Italian countries but also in France and Holland, discusses these problems with Leopold II, gives him advice and together they look for the best solution.

Furthermore, Leopold II informed Manetti on a number of works that have been or were just being implemented, not only relating to the regulation of streams but also many others.

At the same time, the paper provides possibilities for further studies regarding, for instance, questions whether the proposed measures were implemented by Leopold II or later, or verifying other facts described etc. Additionally, the aim of the paper was to demonstrate that it is possible to start addressing important issues such as the regulation of the Elbe merely on the grounds of a plan, draft or correspondence.

MARTIN HŮRKA, Vyšehořovice a voda. Nerealizovaná stavba mlýna, neznámý rybník a obecné vodní poměry v historii obce

Předkládaný článek se zabývá vodou a vodohospodářskými poměry na území katastru obce Vyšehořovice zejména v období posledních 300 let. Mezi významné body náleží nerealizovaný záměr stavby moučného mlýna o dvou kolech z roku 1769. Přestože ke stavbě mlýna nakonec nedošlo, odhaluje nám tento případ jak možnou využitelnost této části údolí Výmoly v blízkosti Vyšehořovic, tak i širší poměry na lichtenštejnském kounickém panství, co se týče tehdejší potřeby rozšíření mlecích kapacit, snahy o efektivnější panské hospodaření a růstu populace v době po polovině 18. století. Tato oblast na pomezí dnešních katastrů obcí Vyšehořovice a Horoušany byla ovšem vodohospodářsky využívána i dříve. V době, kdy správa panství pomýšlela na stavbu mlýna, zde ještě existoval rybník Nohavička, i když již v zašlém stavu. Stavba mlýna tak měla být příležitostí k jeho obnově. Ústup rybničního hospodaření na úkor polností a luk v následujících desetiletích však naopak způsobil zánik rybníka Nohavičky. Dnes po něm v terénu můžeme nalézt zarostlé těleso hráze, po níž vede polní cesta. Přibližně 400 metrů od tohoto objektu po proudu Jirenského potoka se ještě v 19. století nalézaly relikty jiné hráze, která patřila dosud „neznámému“ rybníku. Tento rybník patrně zanikl již před rokem 1689, kdy je zdejší louka jmenována jako *Ve vyšerovském rybníce* (stejná louka je o čtyři roky později uvedena jako *Pustý rybník*). Na svazích i lukách v údolí potoka Výmola, které lemují okolí Vyšehořovic, býval vody i prostřednictvím jejího vyvěrání ve studánkách relativní dostatek. Prameniště vody bylo již v dávných dobách, snad už v pravěku, i při samotném centru dnešní vsi. Četné přímé důkazy o jeho existenci máme sice až z novověku, můžeme ovšem využít další indicie svědčící v jeho prospěch (např. středověká umělá cisterna ve sklepení gotického paláce či několikrát doklady pravěkého osídlení v intravilánu dnešní vsi). Původní návesní rybníček se dodnes dochoval v podobě vybetonované protipožární nádrže. Při jihovýchodním okraji vsi se ještě v 19. století nalézal hospodářsky využívaný panský rybník napájený stružkou tekoucí od středu obce. Mezi podstatné zásahy do místních vodních poměrů patří umělé regulační a odvodňovací práce při potoce Výmola, které jsou prozatím známými prameny

doložitelné od druhé poloviny 19. století. Ve druhé polovině 20. století se kromě dalších výrazných regulačních zásahů do koryta Výmoly objevily i pokusy o přehrazení a zaplavení celého údolí či o vytvoření bagrovaného koupaliště (obé zůstalo nerealizováno).

Martin Hůrka, Vyšehořovice and water. Unconstructed mill, unknown pond and general water situation in the village throughout its history

The presented paper deals with water-related issues and the water management situation in the Vyšehořovice cadastral area, especially in the past 300 years. The unfulfilled plan to build a two-wheel flour mill from 1769 is one of the milestones. In spite of the fact that the mill was never constructed, this plan reflects the potential usability of this part of the Výmola valley near Vyšehořovice and also mirrors the overall situation at the demesne of the Lichtenstein Kounice family as far as the need then to expand the milling capacity, the efforts for better management of the demesne, and the population growth after the mid-1700s. The border area between today's cadastres of Vyšehořovice and Horoušany, however, had been used for water management purposes before the period in question. There used to be Nohavička Pond, though obsolete, when the demesne administration was considering the construction of the mill. The construction was thus supposed to be an opportunity to renew the pond. Nevertheless, the decline in pond farming as opposed to the rise of farming on fields and meadows in the decades that followed caused the eutrophication of Nohavička Pond. What remains of it today is an overgrown dam with a rural road. About 400 meters downstream on the Jirenský Stream, relicts of yet another dam were found in the 19th century. The latter dam belonged to a pond that had been unknown until recently. The pond apparently came to its end already prior to 1689, when a local meadow is called Ve vyšerovském rybníce (in the Vyšerovský Pond); four years later, the meadow is mentioned under the name of Pustý rybník (the Deserted Pond). On the slopes and meadows in the Výmola Stream valley, which forms the borderline of the Vyšehořovice's vicinity, there used to be a relative abundance of water, also thanks to springs or waterholes. There also used to be a spring area in the very centre of today's village in the past, maybe already in Primeval Times. Although we have a clear indication of its existence only from the Modern Period, there are other indications pointing to this fact (e.g. a medieval artificial tank in the Gothic palace cellars or other evidence of prehistoric settlement in the urban space of today's village). The original pond at the village square has been preserved till this day in the form of a concrete fire-protection reservoir. As late as in the 19th century, there used to be a manorial fishpond used for farming purposes at the southeast border of the village; the pond was supplied by a stream flowing from the centre of the village. One of the significant interventions into the local water situation include man-made regulatory and drainage works at the Výmola Stream, which have been recorded since the second half of the 19th century based on the currently existing sources. Besides other major regulatory interventions affecting the Výmola basin, the second half of the 20th century also saw efforts to dam up and flood the whole valley or to create a dredged outdoor swimming pool; neither plan was implemented.

HELENA PINKEROVÁ, Proměna tradiční velikonoční obchůzky v obci Nová Ves u Prahy od čtyřicátých let 20. století do počátku 21. století

V obci Nová Ves v okrese Praha-východ se z bohaté škály velikonočních zvyků do dnešní doby dochovala tradice velikonočního řehtání. Chlapci školního věku od Zeleného čtvrtka do Bílé soboty obcházejí ves a provozují obchůzku s trakaři, jež byla součástí velikonočních

rituálů s očištnou a ochrannou funkcí. Proměna této občůzky je popsána na základě vzpomínek několika generací pamětníků-účastníků ve snaze obsáhnout co možná nejdelší časové období. Pomocí metody řízeného rozhovoru dvanáct respondentů-účastníků, narozených mezi lety 1929 až 1996, odpovídalo na otázky formulované tak, aby z jejich výpovědí bylo možné získat základní charakteristiku obyčeje, a to: dobu a trasu občůzky, užívané prostředky hmotné povahy (trakaře, řehtačky) a verbální povahy (povely, říkadla, modlitby), výběr účastníků a organizace skupiny, způsob vybírání odměny a její rozdělení. Nejstarší doložitelná podoba občůzky byla sestavena ze vzpomínek účastníka řehtání na přelomu čtyřicátých a padesátých let 20. století. Porovnáním se vzpomínkami mladších účastníků byly zjištěny postupné proměny ve formě i obsahu občůzky. Po celé sledované období se nezměnily pouze začátek a konec trasy občůzky, používané nástroje (trakaře), účast chlapců školního věku a organizace skupiny. Původní velikonoční rituál odvozený z liturgie pašijového týdne tak doznal během druhé poloviny 20. století zásadní proměny až do dnešní podoby dětského obyčeje probíhajícího vyloženě světsky.

Helena Pinkerová, The transformation the traditional Easter trick-or-treating underwent in the village of Nová Ves near Prague from the 1940s to the early 21st century

Of a wide array of Easter customs observed in the village of Nová Ves in the district of Prague-East, the tradition of Easter clapping has been preserved to this day. From Maundy Thursday to Holy Saturday, school-age boys go round the village trick-or-treating with wheelbarrows, which used to be part of Easter rituals and had a purifying and protective function. The transformation of trick-or-treating is described based on memories of several generations of contemporaries and participants with the aim of covering as longest period as possible. Twelve respondents – participants – born between 1929 and 1996, answered questions in a guided interview. The questions were structured in a way to be able to obtain key characteristics of the habit, such as the duration and the route taken, tools used (wheelbarrows, rattles) and words used (commands, rhymes, prayers), the selection of participants and the way the group was organised and also the way treats were collected and divided among the participants. The oldest verifiable trick-or-treating was reconstructed from memories of a clapping participant at the turn of 1950s. Having compared his memories with those of younger participants, it was possible to see gradual transformation in the form and content of trick-or-treating. Throughout the period monitored, what has not changed was the beginning and the end of the route taken, the tools used (wheelbarrows), the participation of school-age boys and the way the group was organised. The original Easter ritual adapted from Easter Week rites has thus undergone a major transformation in the course of the second half of the 20th century and today, trick-or-treating has become a mundane children's custom.

RENATA KUPROVÁ, Podoba rustikální zástavby panství Škvorec v 18. století

Příspěvek si klade za cíl přiblížit pomocí slovníkových hesel rustikální chalupy a grunty na panství Škvorec v 18. století. Podkladem pro poznání byla řada gruntovních knih velkostatku Škvorec, která je uložena ve Státním oblastním archivu v Praze. Excerptce popisů 137 domů ukázala regionální specifika a pomohla vytvořit přesnější obraz stavební historie mikroregionu.

Renata Kuprová, *The rustic development at the Škvorec demesne in 18th century*

The paper aims to depict rustic country houses and farmsteads at the Škvorec demesne in the 18th century by means of vocabulary entries. A number of registers of farmstead owners and their families at the Škvorec manor farm estate deposited with the Regional State Archive in Prague were the key material for the study. Excerpts from the descriptions of 137 houses reflected regional particularities and helped to create a clearer picture of the history of construction works in the micro-region.

JAROSLAV ŠPAČEK, *Náhrobní kámen Filipa Rotcimera ve Staré Boleslavi*

V roce 2011 se v průběhu záchranného archeologického výzkumu prováděného Městským muzeem v Čelákovících podařilo v souvislosti s realizovanými rekonstrukčními pracemi v prostoru bývalého hřbitova areálu baziliky sv. Václava ve Staré Boleslavi odkrýt další významný a dosud neznámý artefakt související s pohřebním ritem v tomto areálu. Nález vztahující se k osobnosti forstmistra Filipa Rotcimera, osobnosti téměř dvacet pět let spjaté s historií císařského majetku či jeho hájemstvím na bývalém brandýském panství v období Rudolfa II., je dalším drobným, ale významným doplňujícím kaménkem do bohaté mozaiky dění ve zdejších kraji.

Po přenesení náhrobního kamene do prostoru baziliky sv. Václava a provedeném restaurátorském ošetření povrchu, byl tento umělecky opracovaný reliéfní náhrobník osazen na nově vytesaný pískovcový sokl k vnitřní stěně severní lodi chrámu vlevo nedaleko vstupních dveří, a tím také všem zájemcům a badatelům tento zajímavý nález zpřístupněn.

Jaroslav Špaček, *The Gravestone of Filip Rotcimer in Stará Boleslav*

In 2011 in the course of rescue archaeological research carried out by the City Museum in Čelákovice, another significant and till then unknown artefact linked to the burying rites in the region was discovered during reconstruction works in the former cemetery of the Basilica of St. Wenceslas in Stará Boleslav. The discovery is linked to the head forester and gamekeeper Filip Rotcimer, a personality who was connected to the history of emperor's property or game preserves at the former demesne of Brandýs nad Labem for nearly 25 years during the reign of Rudolf II. Furthermore, it is another small but significant complement to the rich mosaic of the activities in the region.

After the gravestone was moved into the Basilica of St. Wenceslas and its surface was professionally restored, this artistically finished gravestone was fitted to the newly carved sandstone pedestal near the inner wall of the north nave of the church not far from the main entrance. The gravestone was thus made accessible to everybody interested in this interesting discovery.

JAN LOCH, *Z heraldiky lesních a hospodářských úředníků panství Brandýs nad Labem na přelomu 16. a 17. století*

V roce 1547 získali Habsburkové rozsáhlé panství Brandýs nad Labem. Současně ustanovili pro toto panství lesní správu; mezi jejími úředníky se nacházely i nobilitované osoby. Heraldice těchto nobilitovaných úředníků je věnována předkládaná studie, doprovázená i ilustracemi jejich erbů.

Jan Loch, *From the heraldry of the forest and farming officials at the demesne of Brandýs nad Labem at the turn of the 17th century*

In 1547, the Habsburgs obtained the vast demesne of Brandýs nad Labem. At the same time, they appointed forest administration for the demesne; among its officers there were also nobilitated persons. The presented paper is dedicated to the heraldry of the nobilitated officials and is accompanied by illustrations of their coats of arms.